ضمیمه ۲
عید فصح و شام خداوند

مقدمه: در این ضمیمه می‌خواهیم رابطه بین عید فصح در عهد عتیق و شام خداوند در عهد جدید را بررسی کنیم. در این رابطه خواهیم آموخت که چرا بره قربانی فصح در عهدعتیق، جای خود را به نان و شراب شام خداوند در عهدجدید داد.
عید فصح در عهد عتیق دارای مفهومی ملی، نمونه‌ای و سمبلیك می‌باشد.

۱- مفهوم ملی عید فصح در عهدعتیق.

الف) عید فصح و عید فطیر.
بخوانید: خروج ۱۲: ۱- ۲۸، ۵۱؛ اعداد ۲۸: ۱۶- ۱۷؛ تثنیه ۱۶: ۱- ۴.
عید فصح در زمان رهایی قوم اسرائیل از اسارت مصر مقرر شد. عید فصح اولین روز عید فطیر بود که سمبولی بود از واقعه فرار شتابزده قوم اسرائیل از مصر. قوم فرصت نداشتند نان تهیه کنند. این جشن همچنین نمایانگر سختیهایی است که آنها در طول سفرشان در بیابان تجربه کردند.
۱) عید فصح بر طبق تقویم یهود.
برطبق تقویم یهود، روز جدید در زمان غروب آفتاب شروع می‌شود (پیدایش ۱: ۵). در روز دهم اولین ماه سال، اسرائیلیها باید بره‌ای بدون عیب انتخاب می‌کردند و آن را در روز چهاردهم ماه، بهنگام شفق یا وقتی هوا هنوز تاریك روشن بود، سر می‌بریدند. سپس می‌بایست مقداری از خون آن را بر سر در خانه خود می‌پاشیدند و بره را روی آتش بریان می‌کردند. در بعدازظهر آن روز که برابر با روز پانزدهم ماه بود، خانواده در حالی که جامه‌های مخصوص خود را بر تن کرده، صندلهای خود را پوشیده و عصای خود را در دست داشتند، باید در خانه خود با هم جمع می‌شدند. آنها باید به تعجیل بره بریان شده را همراه با سبزیجات تلخ و نان فطیر می‌خوردند، زیرا قرار بود فرشته مرگ در آن شب از کنار خانه آنها عبور کند. در نیمه‌شب روز پانزدهم، خداوند تمام نخستزاده‌های مصر را از بین برد. پس از وقوع این حادثه بود که فرعون به قوم اسرائیل اجازه خروج از مصر را داد. قوم اسرائیل در صبح روز پانزدهم ماه مصر را ترك کردند. آنها باید از روز پانزدهم تا عصر بیست و یکم ماه نان فطیر می‌خوردند.
در روزهای آخری که عیسی بر زمین بود، بره فصح را در بعدازظهر روز پنجشنبه که مصادف با چهاردهمین روز ماه بود سر می‌بریدند، و شام فصح در عصر پنجشنبه که مصادف با پانزدهمین روز ماه بود خورده می‌شد. روز پانزدهم ماه، روز اول عید فطیر محسوب می‌شد. در زمان عیسی، بر سفره شام عید فصح یهود که در عصر پنجشنبه برگزار می‌شد نان فطیر می‌خوردند و از چهار جام شراب می‌نوشیدند.
۲) عید فصح بر طبق تقویم رومی.
(مرقس انجیل خود را خطاب به رومیان نوشت. برطبق تقویم رومی، روز جدید در نیمه‌شب آغاز می‌شد. بنابراین در مرقس ۱۴: ۱۲، اصطلاح "نخستین روز عید فطیر" به روز پنجشنبه مطابق تقویم رومی اشاره می‌کند که تا نیمه شب آن روز ادامه داشت و بخشی از روزهای چهاردهم و پانزدهم تقویم یهودی را دربرمی‌گرفت. این روز به مفهوم گسترده‌تر باید به عنوان "روزی" دانسته شود که در آن (در عصر آن روز) بره فصح خورده می‌شد. از آنجا که متی از مطالب انجیل مرقس استفاده کرده است، دقیقاً همین مطلب را در متی ۲۷: ۱۷ عنوان کرده است).

ب) اهمیت عید فصح از لحاظ ملی.
اهمیت بنیادین عید فصح در عهدعتیق در این بود که این عید یادآور عبور نمودن خداوند از کنار خانه‌های مردم اسرائیل و محافظت نمودن از آنها در برابر بلای مهلکی بود که بر سر مصریان نازل شد (خروج ۱۲: ۱۴؛ ۲۶- ۲۷). خون بره فصح که بر سر در خانه‌های آنها پاشیده شده بود، علامتی بود که بر اساس آن فرشته مرگ از کنار آن خانه عبور می‌کرد و بدین وسیله قوم اسرائیل از این بلای هولناك محفوظ می‌ماندند (خروج ۱۲: ۱۳). بنابراین برطبق خروج ۱۲: ۱۴، ۱۷ و تثنیه ۱۶: ۱- ۴، مفهوم ملی عید فصح در عهد عتیق این بود که این عید یادآور رهایی قوم اسرائیل از اسارتشان در مصر بود.

۲- مفهوم نمونه‌ای عید فصح در عهد عتیق.

بخوانید: متی ۲۶: ۲؛ یوحنا ۱: ۲۹؛ اول قرنتیان ۵: ۷- ۸.

الف) معانی کلمات نمونه و اصل.
یك نمونه عبارت است از شخص، شیء یا واقعه‌ای که پیشاپیش به تصویر یا شخصیتی خاص در آینده اشاره دارد. منظور از اصل، تحقق یا واقع شدن نمونه است در زمان آینده.

ب) عیسی تحقق نمونه بره فصح در عهد عتیق می‌باشد.
۱) بره فصح یك نمونه است. یحیی تعمید دهنده عیسی را به عنوان "بره خدا که گناه جهان را برمی‌دارد"، به مردم معرفی کرد (یوحنا ۱: ۲۹). عیسی دو روز قبل از مصلوب شدنش پیشگویی کرد که در زمان عید فصح خواهد مرد (متی ۲۶: ۲). او پیشگویی کرد که او خود تحقق واقعی بره فصح در عهد عتیق است. پولس رسول نیز می‌فرماید: "پس خود را از خمیرمایه کهنه پاك سازید تا فطیر تازه باشید، چنانکه بی‌خمیرمایه هستید زیرا که فصح ما مسیح در راه ما ذبح شده است. پس عید را نگاه داریم نه به خمیرمایه کهنه و نه به خمیرمایه بدی و شرارت، بلکه به فطیر ساده‌دلی و راستی" (اول قرنتیان ۵: ۷- ۸). خمیرمایه سمبلی است از اعمال طبیعت گناهکار (غلاطیان ۵: ۱۹- ۲۱).
۲) عهد جدید به وضوح تعلیم می‌دهد که عید فصح در عهدعتیق مفهومی نمونه‌ای داشت. مراسم عید فصح که هر سال برگزار می‌شد نه تنها به گذشته و به قربانی بره فصح در آن زمان اشاره می‌کرد، بلکه به آینده و به قربانی عیسی مسیح بر روی صلیب نیز اشاره داشت.

۳- مفهوم سمبلیك عید فصح در عهد عتیق.

بخوانید: عبرانیان ۹: ۱۱- ۱۴، ۲۲.

الف) معنی واژه سمبل.
یك سمبل، شیء، نشانه یا علامتی است که به حقیقت یا ایده‌ای که کیفیتهای مشابه‌ای دارد اشاره می‌کند.

ب) عیسی تحقق سمبل ریختن خون در عهد عتیق است.
خون بره فصح یك سمبل است. در عهد عتیق، این یك اصل یا حقیقت بود که: "بدون ریختن خون بخششی وجود ندارد" (عبرانیان ۹: ۲۲).
۱) نویسنده عبرانیان می‌فرماید که خون تمام حیوانات قربانی‌شده در طول دوران عهد عتیق، تماماً جنبه "تشریفاتی داشته و قوانینی ظاهری بودند که صرفاً تا زمان طریق جدید که آمدن مسیح بود، کاربرد داشتند." (عبرانیان ۹: ۱۰). نویسنده عبرانیان می‌فرماید که خون حیوانات قربانی شده تنها مردم را از نظر تشریفاتی یا ظاهری پاك می‌کرد، ولی هیچ وقت نمی‌توانست وجدانهای آنها را از احساس تقصیر در مورد گناهانشان پاك سازد (عبرانیان ۹: ۱۳؛ ۱۰: ۱- ۴). قربانی حیوانات و خون آنها در عهد عتیق کماکان صرفاً جنبه سمبلیك داشت. اما خونی که عیسی بر صلیب ریخت، براستی ایمانداران را از احساس تقصیر در مورد گناهانشان پاك می‌کند (عبرانیان ۹: ۱۴). خون عیسی مردم را از درون و به طور کامل پاك می‌سازد، زیرا به طور دائم گناهانشان را از آنها دور می‌کند. بنابراین عیسی فدیه ابدی را فراهم ساخت (عبرانیان ۹: ۱۲).
۲) نویسنده عبرانیان همچنین می‌فرماید که هر چند قربانی حیوانی در دوران عهد عتیق همه ساله و به طور پیوسته تکرار می‌شد، اما این قربانیها قادر نبود مردم را کامل و پاك و بی‌عیب سازد (عبرانیان ۱۰: ۱). ولی قربانی عیسی مسیح یکبار برای همیشه بود (رومیان ۶: ۱۰؛ عبرانیان ۷: ۲۷؛ ۹: ۱۲؛ ۱۰: ۱۰). خون این قربانی انسانها را از گناهانشان طاهر ساخته، آنها را در نظر خدا مقدس و کامل می‌سازد (عبرانیان ۲: ۱۷؛ ۱: ۳؛ ۲: ۱۱؛ ۱۰: ۱۰، ۱۴).
۳) برخلاف خون بره فصح که تنها قوم اسرائیل را از بلای مهلك فرشته مرگ محافظت کرد، خون عیسی مسیح تمام کسانی را که به او ایمان بیاورند، از گناهانشان نجات می‌دهد.
عید فصح نه تنها یادآور رهایی قوم از اسارتشان در مصر بود، بلکه علامت و مهری از رهایی آنها از اسارتشان در گناه نیز بود. این عید علامتی بود که به مرگ مسیح در آینده جهت رهایی ما از اسارت گناه اشاره داشت، و مهری بود که تضمین می‌کرد مرگ مسیح در آینده قطعاً ما را از اسارت گناه آزاد خواهد ساخت.

۴- شام خداوند در عهدجدید جانشین عید فصح در عهد عتیق می‌شود.

الف) بره فصح و خون آن در عهدعتیق، در عهدجدید جای خود را به نان و شراب در شام خداوند می‌دهد.
عیسی در واقعه شام فصح در آن عصر پنجشنبه، آیین شام خداوند را بنیان نهاد. او از عناصر نان و شراب که در عید یهودی فصح وجود داشت استفاده کرد و آنها را در واقعه شام خداوند تقدیس نمود. او از سومین جام از بین آن چهار جام شراب که به جام برکت معروف بود استفاده کرده، آن را به عنوان دومین عنصر شام خداوند بکار برد. عیسی از آن رو چنین کرد که با مرگش در روز جمعه، مفهوم سمبلیك و نمونه‌ای عید فصح در عهد عتیق را محقق می‌ساخت.
و از آنجا که قربانی عیسی بر روی صلیب یکبار و برای همیشه کافی بود، دیگر نیازی نبود که خون قربانیهای دیگری برای آمرزش گناهان ریخته شود (عبرانیان ۱۰: ۱۷- ۱۸). بنابراین کاملاً مناسب است که عنصر خون آلود در عید فصح بایستی جای خود را به یک عنصر غیر خون آلود مانند نان در شام خداوند می داد.

ب) مفهوم ملی عید فصح باید از این پس از بین می‌رفت.

بخوانید: خروج ۱۲: ۵۱؛ اعداد ۳۳: ۳- ۴؛ تثنیه ۱۶: ۱- ۳؛ افسسیان ۲: ۱۱- ۱۶.

مفهوم ملی عید فصح یادآور واقعه رهایی قوم اسرائیل از اسارت در مصر بود. تا زمان مرگ مسیح، غیریهودیان هیچگاه نمی‌توانستند جزو قوم اسرائیل محسوب شوند، و مراسم عید فصح نیز تنها در اسرائیل برگزار می‌شد.

اما عیسی مسیح با مرگ خود، مانع یا دیواری را که یهودیان را در عهد عتیق از غیریهودیان جدا می‌ساخت از میان برداشت (افسسیان ۲: ۱۱- ۲۲). بنابراین کاملاً طبیعی است که عید فصح که جنبه ملی داشت، حال می‌بایست جای خود را به آیین شام خداوند می‌داد که هیچ مفهوم ملی بخصوصی نداشت. مرگ عیسی مسیح به تمام اعیاد فصح در عهد عتیق پایان داد. مسیحیان امروزه دیگر عید فصح یهودی را جشن نمی‌گیرند، بلکه مراسم شام خداوند در میان تمام ملتها و در تمام دنیا برگزار می‌شود.